

ODS a zahraniční partneři

29.dubna 2011 Ladislav Mrklas

ODS se vždy profilovala jako jednoznačná nositelka liberálně-konzervativního programu také v oblasti mezinárodní politiky a spolupráce s jinými politickými stranami.

Preferovala prozápadní a proatlantickou orientaci a prorealistický přístup k evropské integraci, ztělesněný na jedné straně podáním přihlášky do EU, ale na druhé straně dlouhodobým poukazováním na byrokratizaci a přílišnou regulaci EU.

Spolupráci se zahraničními stranami ovlivňoval v případě občanských demokratů i fakt, že ODS se stala jedinou programově i strukturálně stabilní nekonfesní pravicovou stranou v regionu střední Evropy.

Eurorealističtí konzervativci

Na mezinárodní scéně se ODS celých dvacet let své existence aktivně hlásila k organizacím, které sdružovaly konzervativní politické strany, a dokonce iniciovala vznik některých z nich.

Už na počátku 90. let se ODS zapojila do Evropské demokratické unie (European Democratic Union – EDU), která vznikla jako organizace evropských konzervativních stran v dubnu 1978. ODS dosáhla v dnes již neexistující EDU mnoho úspěchů. Stala se jednou z prvních stran ze zemí střední a východní Evropy, které získaly v EDU členství. Václav Klaus navíc vykonával funkci místopředsedy EDU. Občanští demokraté pracovali v této evropské konzervativní organizaci až do konce její aktivní činnosti v roce 2002, kdy se EDU začlenila do Evropské lidové strany, což ale ODS jako eurorealistická strana odmítla.

Zde je nutné poznamenat k postavení ODS v mezinárodních organizacích právě fakt, že ODS se nikdy nestala jako jedna z mála stran pravého středu součástí federalistické Evropské lidové strany (EPP). ODS toto uskupení, ve kterém jsou členy křesťanskodemokratické, konzervativní a pravostředové politické strany z celé Evropy, vždy považovala za příliš federalistické a odporující její orientaci na anglosaský model. Zvolila si proto, že stejně jako britská Konzervativní strana nebude členem evropských lidovců. Obě zmíněné strany byly dlouhou dobu spolu s islandskou Stranou nezávislosti, irskou Fianna Fail a polským Prámem a spravedlností jedinými silnými stranami pravého středu mimo EPP. ODS, stejně jako britská Konzervativní strana, ale udržovala po určitý čas s EPP spolupráci, zejména formou společné frakce v Evropském parlamentu, která vznikla po evropských volbách v roce 2004 a jmenovala se Evropská lidová strana – Evropští demokraté. Právě část názvu za pomlčkou vyjadřovala přítomnost nefederalistických stran, jako je ODS.

Občanští demokraté se zapojili také do činnosti celosvětové organizace konzervativních politických stran. Ta nese název Mezinárodní demokratická unie (International Democratic Union – IDU) a byla založena zejména z iniciativy stran EDU v roce 1983. „Konzervativní internacionála“, jak se Mezinárodní demokratické unii přezdívá, vznikla propojením evropských členů EDU a jejich zámořských přidružených členů.

ODS se jako první a dosud jediná česká politická strana zapojila do IDU v roce 2001. Kontakty s IDU byly oživeny po nástupu Mirka Topolánka do čela ODS. Václav Klaus i Mirek Topolánek vykonávali v IDU místopředsednické funkce.

Na cestě k ECR a AEER

V červenci 2007 vytvořili ODS a britští konzervativci novou eurostranickou formaci s názvem Hnutí pro evropskou reformu (Movement for European Reform – MER), jejímž hlavním cílem se stalo připravit vznik samostatné konzervativní a na reformu EU orientované frakce v Evropském parlamentu.

Krátce po volbách do Evropského parlamentu v roce 2009 byl završen proces vzniku nové konzervativní frakce, která se pojmenovala Evropští konzervativci a reformisté. Ve frakci se ODS a britští konzervativci spojili s polskou stranou Právo a spravedlnost, severoirskou Ulsterskou unionistickou stranou, nizozemskou stranou Křesťanská unie, belgickou, vlámskou formací Listina Dedecker, Maďarským demokratickým fórem, lotyšskou stranou Za vlast a svobodu a Volební akcí Poláků v Litvě.

Prvním předsedou ECR se stal zástupce polské strany Právo a spravedlnost M. Kamiński. Toho v březnu letošního roku nahradil jeho dosavadní místopředseda Jan Zahradil.

Když byl naplněn cíl Hnutí pro evropskou reformu a byla v roce 2009 založena nová eurorealistická frakce v Evropském parlamentu, rozhodly její členské strany založit také organizaci, která by sdružovala její členské strany. Za velké iniciativy ODS proto na konci roku 2009 vznikla Aliance evropských konzervativců a reformistů (AECR). Prvním předsedou nového evropského konzervativního uskupení se stal Jan Zahradil.